50 ANYS DE PIRAGÜISME

A LA NOGUERA PALLARESA

PALLARS SOBIRÀ - PIRINEU DE LLEIDA

50 AÑOS DE PIRAGÜISMO EN LA NOGUERA PALLARESA

50 YEARS OF KAYAKING IN LA NOGUERA PALLARESA

CONTINGUTS
CONTENIDOS / CONTENTS

5 AVENTURA, NATURA i CULTURA en estat pur
Aventura, naturaleza y cultura en estado puro
Adventure, nature and culture in its purest form

6. Un RIU excepcional
Una río excepcional
An exceptional river

8. Una IDEA
Una idea
An idea

10. Un CLUB
Un Club
A Club

14. Unes PERSONES
Unas personas
Some People

20. Un POBLE
Un pueblo
A town

22. 1964-1969. Els inicis del ral·li
1964-1969. Los inicios del ral·li
1964-1969. Start of the rally

24. 1970-1991. La consolidació del ral·li
1970-1991. La consolidación del ral·li
1970-1991. The consolidation of the rally

28. 1992-2000. El Boom dels esports d'aventura
1992-2000. El Boom de los deportes de aventura
1992-2000. The Adventure Sports Boom

32. 2001-2012. El segle XXI
2001-2012 El siglo XXI
2001-2012 The 21st Century

38. 50 ANYS
50 años
50 years

50 AÑOS DE PIRAGÜISMO EN LA NOGUERA PALLARESA

50 YEARS OF KAYAKING IN LA NOGUERA PALLARESA

AVENTURA, NATURA I CULTURA EN ESTAT PUR

El Pirineu de Lleida, a la part occidental de Catalunya, és una destinació ideal per als amants de la muntanya. Llacs, estanys i rius enriqueixen el seu paisatge i la neu vesteix d'activitat hivernal els seus pics més alts, convertint-lo en un referent per a qui vol viure l'experiència dels esports en aigües braves, el senderisme, l'escalada, el parapent, el cicloturisme o la BTT. És una terra on els visitants poden gaudir de les quatre estacions de l'any i on el paisatge es complementa amb un llegat cultural de primer ordre, l'encant dels pobles carregats d'història, tradicions ancestrals, bona gastronomia i l'autenticitat i l'amabilitat de la gent local.

El Pallars Sobirà és considerat el paradís dels esports d'aventura i convida al visitant a descobrir la natura en l'estat més pur. En el seu territori s'hi troba el Parc Nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici — l'únic parc nacional de Catalunya —, el Parc Natural de l'Alt Pirineu, el Geoparc Orígens , quatre estacions d'esquí alpí i nòrdic i espais per a la descoberta cultural com l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu o el del Pastor.

Sort, la seva capital i bressol del piragüisme en aigües braves gràcies al riu Noguera Pallaresa, ha estat certificada com a Destinació de Turisme Esportiu per l'Agència Catalana de Turisme, reafirmant així la qualitat de la seva oferta turística i esportiva.

AVENTURA, NATURALEZA Y CULTURA EN ESTADO PURO

El Pirineo de Lleida, en la parte occidental de Cataluña, es un destino ideal para los amantes de la montaña. Lagos, estanques y ríos enriquecen su paisaje y la nieve viste de actividad invernal sus picos más altos, convirtiéndolo en un referente para quien quiere vivir la experiencia de los deportes en aguas bravas, el senderismo, la escalada, el parapente, el cicloturismo o la BTT. Es una tierra donde los visitantes pueden disfrutar de las cuatro estaciones del año y donde el paisaje se complementa con un patrimonio cultural de primer orden, el encanto de los pueblos cargados de historia, tradiciones ancestrales, buena gastronomía y la autenticidad y la amabilidad de la gente local.

El Pallars Sobirà es considerado el paraíso de los deportes de aventura e invita al visitante a descubrir la naturaleza en su estado más puro. En su territorio se hallan el Parque Nacional de Aigüestortes i Sant Maurici —el único Parque Nacional de Cataluña—, el Parque Natural del Alt Pirineu, el Geoparc Orígens, cuatro estaciones de esquí alpino y nórdico y espacios para el descubrimiento cultural como el Ecomuseo de las Valls d'Àneu o el del Pastor.

Sort, su capital y cuna del piragüismo en aguas bravas merced al río Noguera Pallaresa, ha sido certificada como Destino de Turismo Deportivo por la Agencia Catalana de Turismo, reafirmando así la calidad de su oferta turística y deportiva.

NATURE AND CULTURE IN ITS PUREST FORM

The Lleida Pyrenees, in the western part of Catalonia, offer an ideal destination for mountain lovers. Lakes, pools and rivers enrich their landscapes and snow covers their highest peaks with winter activity, making this a point of reference for those who want to enjoy an experience that includes: white-water sports, hiking, climbing, paragliding, cycling and mountain biking. This is a land which visitors can enjoy in all four seasons of the year and where the natural landscapes are complemented by a cultural heritage of the highest order, which includes the charm of villages steeped in history, ancestral traditions, good food and authenticity, not to forget the friendly nature of the local people.

El Pallars Sobirà is considered an adventure sports paradise and invites visitors to discover nature in its purest form. Its territory includes the *Aigüestortes* i *Sant Maurici* National Park —which is the only national park in Catalonia—, the Alt Pirineu Natural Park, the Origins Geopark, four alpine and Nordic ski resorts, and spaces for discovering the local culture, such as the Valls d'Àneu Ecomuseum and the Shepherd's Museum.

Sort, which is the local capital, has become an important centre for white-water canoeing, thanks to the River Noguera Pallaresa. It has also been recognised as a Sports Tourism Destination by the Catalan Tourism Agency, reaffirming the quality of its offer in terms of tourism and sport.

L'any 1955 un petit grup d'estiuejants belgues i francesos fan la descoberta del riu Noguera Pallaresa com a indret extraordinari per a la pràctica del descens amb les seves piragües. L'activitat piragüística s'incrementà any rere any fins al primer Ral·li, el 1964.

UN RÍO EXCEPCIONAL

El año 1955 un reducido grupo de veraneantes belgas y franceses descubren el río Noguera Pallaresa como paraje extraordinario para la práctica del descenso con sus piraguas. La actividad piragüística se incrementará año tras año hasta el primer Ral·li, en 1964.

AN EXCEPTIONAL RIVER

In 1955 a small group of French and Belgian holidaymakers discover the river La Noguera Pallaresa as an extraordinary spot for white water activities with their canoes and kayaks. Kayaking activities increase year after year until the first rally in 1964.year after year until the first rally in 1964.

UN RIU EXCEPCIONAL

"El Noguera Pallaresa està considerat com un dels quatre millors rius europeus pel seu quilometratge, classificació I a IV, situació, etc. i amb l'avantatge que durant tot l'estiu disposa d'un cabal constant que permet efectuar els seus descensos amb comoditat".

J. Biosca. *Aguas Bravas, núm. 0, pàg. 14, 1969.*

"El Noguera Pallaresa está considerado como uno de los quatro mejores ríos europeos por su kilometraje, clasificación I a IV, situación, etc, y con la ventaja de que durante todo el verano dispone de un caudal constante que permite efectuar sus descensos con comodidad".

J. Biosca. *Aguas Bravas, núm. 0, pág. 14, 1969*

"La Noguera Pallaresa is considered as one of the best four European rivers for its length, classification I to IV, its situation, etc, and with the advantage that it has a constant flow, allowing for comfortable descents"

J. Biosca. *Aguas Bravas, núm. 0 pàg. 14, 1969.*

"És un dels millors d'Europa perquè ofereix un gran cabal en ple estiu i, a més, permet la pràctica del piragüisme a tots els aficionats".

Entrevista a André David, *vicepresident de la Liga del Ouest i president del Canoe-Kayak de Nantes, La Mañana 04/08/1965.*

"Es uno de los mejores de Europa porque ofrece un gran caudal en pleno verano y además permite la práctica del canotaje a todos los aficionados".

Entrevista a André David, vicepresident de la Liga del Ouest y president del Canoe-Kayak de Nantes, *La Mañana 04/08/1965.*

"It is one of the best rivers in Europe because it offers a great flow in the middle of summer and also canoeing by all enthusiasts".

Interview a André David, Vice-president of Ouest League and President of Nantes Canoe-Kayak, *La Mañana 04/08/1965.*

Hernando Calleja, president de la FEP, encarregà a José Biosca, la recerca d'un riu per promoure la pràctica d'aigües braves a Espanya. Després d'un estudi dels rius, es va concloure que el paisatge i les agües torrencials qualifiquen al Cardós i la Noguera Pallaresa com dels millors d'Europa.

UNA IDEA
Hernando Calleja, presidente de la FEP, encargó a José Biosca la búsqueda de un río para promover la práctica de aguas bravas en España. Después de un estudio de los ríos, se concluyó que el paisaje y las aguas torrenciales calificaban el Cardós y la Noguera Pallaresa como de los mejores de Europa.

AN IDEA
Hernando Calleja, president of the FEP (Spanish Federation), asks José Biosca to find a river for the promotion of white water sports in Spain. After a study of the rivers, they concluded that the landscape and the torrential waters make both El Cardós and La Noguera Pallaresa some of the best rivers in Europe.

UNA IDEA

JOSÉ BIOSCA TOMÀS (Lleida 1921-2010)
President de la Federació Lleidatana de Piragüisme des de 1962, president del Comitè Nacional de Turisme Nàutic i Slalom i president del Comitè Tècnic de la FEP. Des de 1966 fou àrbitre nacional de piragüisme i el 1967 fou el director del primer Curs espanyol d'àrbitres. Entre 1969 i 1978 fou membre de la Federació Internacional de Canoa. El 1974 fou nomenat expert internacional. Va organitzar els onze primers ral·lis, de 1964 a 1974 i va portar el piragüisme lleidatà al més alt nivell. Va escriure articles sobre piragüisme i el Ral·li al Diario de Lérida i a La Mañana. L'Ajuntament de Sort li féu un reconeixement per la seva dedicació al piragüisme el 1995.

***J. Biosca.** Aguas Bravas, núm. 0, pàg. 14, 1969.*

JOSÉ BIOSCA TOMÀS (Lleida 1921-2010)
Presidente de la Federació Lleidatana de Piragüisme desde 1962, presidente del Comité Nacional de Turismo Náutico y Slalom, y presidente del Comité Técnico de la FEP. Desde 1966 fue árbitro nacional de piragüismo y el 1967 fue el director del primer Curso español de árbitros. Entre 1969 y 1978 fue miembro de la Federación Internacional de Canoa. El 1974 fue nombrado experto internacional. Organizó los once primeros Ral·lis, de 1964 a 1974, y llevó el piragüismo leridano al más alto nivel. Escribió artículos sobre piragüismo y el Ral·li en el Diario de Lérida y en La Mañana. El Ayuntamiento de Sort organizó un reconocimiento por su dedicación al piragüismo en 1995.

J. Biosca. Aguas Bravas, núm. 0, pàg. 14, 1969.

"JOSÉ BIOSCA TOMÀS (Lleida 1921-2010)
President of the Canoe Federation in Lleida since 1962, president of the National Committee of Nautical Tourism and Slalom, and president of the Technical Committee of the Spanish Federation. Since 1966 he was a national referee and in 1967 became the director of the first Spanish Referee Course. Between 1969 and 1978 was a member of the International Canoe Federation. In 1974 he became an international expert. He organised the first eleven rallies, from 1964 to 1974 and managed to launch the sport in Lleida to its highest level. He wrote many articles about canoeing and about the Rally in the newspapers Diario de Lérida and La Mañana. The Town Council of Sort paid homage to his dedication in 1995.

J. Biosca. Aguas Bravas, núm. 0, pàg. 14, 1969.

Gràcies a l'empenta de José Biosca, la província de Lleida és la primera d'Espanya que disposa de cartes nàutiques. Una de les primeres que va fer és la del Noguera Pallaresa, al 1965.
El document explicatiu està datat el març de 1969. Després d'una introducció sobre el riu, s'hi descriuen els trams per a principiants, practicants i grans especialistes, i conclou amb les comunicacions, els allotjaments i la informació turística. L'explicació de cada tram inclou el quilometratge, la sortida i l'arribada, les dificultats (I, II, III, IV i V) i el paisatge.

Procedència: Família Biosca i Antonio Gómez Vidal

Gracias al empeño de José Biosca, la provincia de Lleida es la primera de España que dispone de cartas náuticas. Una de las primeras que se hizo es la del Noguera Pallaresa, en 1965.
El documento explicativo está datado en marzo de 1969. Después de una introducción sobre el río, se describen los tramos para principiantes, practicantes y grandes especialistas, y concluye con las comunicaciones, los alojamientos y la información turística. La explicación de cada tramo incluye el kilometraje, la salida y la llegada, las dificultades (I, II, III, IV i V) y el paisaje.

Procedencia: Familia Biosca i Antonio Gómez Vidal

Thanks to José Biosca's support, the province of Lleida is the first one in Spain to have nautical charts. One of the first charts was of La Noguera Pallaresa, in 1965.
The document dates from March 1969. After an introduction about the river, there are section descriptions for beginners, regular paddlers and specialists, and concludes with the communications, accommodation and tourist information. The explanation of each section includes the length in km, the start and finish, the difficulty (I, II, III, IV and V) and the landscape.

Source: Família Biosca i Antonio Gómez Vidal

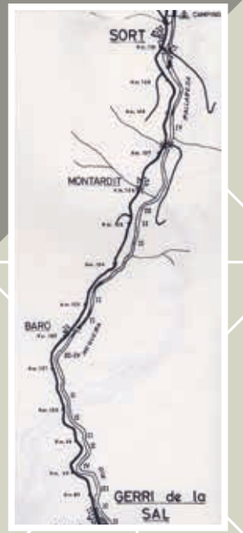

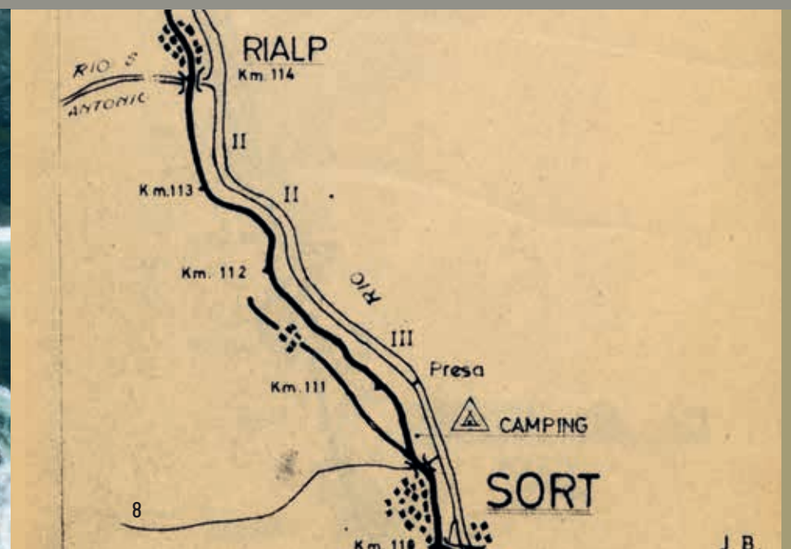

"Quan D. Hernando Calleja em va oferir l'organització d'aquesta prova vaig veure el gran nivell que tindria. Permeteu-me que digui que el goig més gran de l'organització i publicitat dels onze ral·lis ha estat l'haver fet conèixer el riu Noguera Pallaresa i el Pallars al món sencer"

Fragment del discurs J. Biosca a l'Ajuntament de Sort 17/07/1995
Procedència: Família Biosca

"Cuando D. Hernando Calleja me ofreció la organización de esta prueba vi el gran nivel que tendría. Permitidme que diga que el gozo más grande de la organización y publicidad de los once ral·lis ha sido el haber dado a conocer el río Noguera Pallaresa y el Pallars al mundo entero".

Fragmento del discurso J. Biosca en el Ayuntamiento de Sort 17/07/1995
Procedencia: Familia Biosca

"When D. Hernando Calleja offered me the organization of this event I could foresee the high level it was going to have. Let me say that the biggest joy of the organization and sponsors has been making the river La Noguera Pallaresa and the region of El Pallars known all over the world"

Fragmento del discurso J. Biosca en el Ayuntamiento de Sort 17/07/1995
Procedencia: Familia Biosca

El Club Piragüista Vilamflor va néixer el 1962. El primer president en fou Lluís Pujal. El 1970 s'integra dins l'Agrupación Deportiva Pallars que a partir de 1980 s'anomenarà Associació Esportiva Pallars. Avui l'Associació consta de tres seccions: piragüisme, muntanya i esquí. L'emblema del C.P.V. el va dissenyar Manuel Alberti, amb l'àliga bicèfala de l'escut de Sort.

UN CLUB

El Club Piragüista Vilamflor nació en 1962. El primer presidente fue Lluís Pujal. En 1970 se integra en la Agrupación Deportiva Pallars que a partir de 1980 se llamará Associació Esportiva Pallars. Hoy la Associació consta de tres secciones: piragüismo, montaña y esquí.
El emblema del C.P.V. lo diseñó Manuel Alberti, con el águila bicéfala del escudo de Sort.

A CLUB

The canoeing club Vilamflor was born in 1962. Its first president was Lluís Pujal. In 1970 it became part of the Agrupación Deportiva Pallars, which from 1980 was called Associació Esportiva Pallars. Nowadays the association has three sections: kayaking, hiking and skiing.
The emblem of the club was designed by Manuel Alberti, with the two-headed eagle of Sort's coat of arms.

UN CLUB

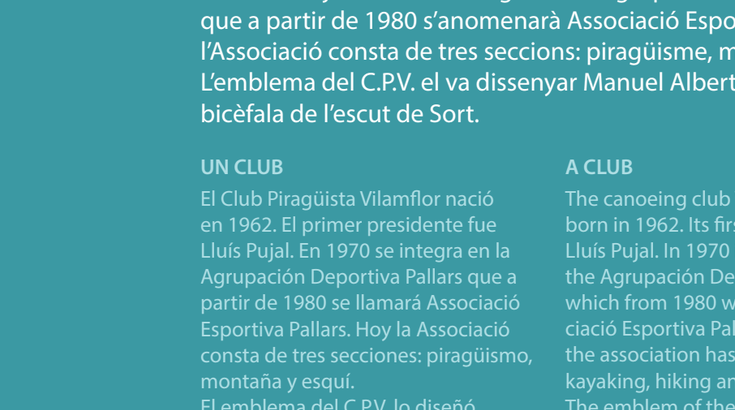

1964. Primers piragüistes del Club Vilamflor de Sort. Jaume Salvans, Antonio Peiron, Antonio Durano, Arturo Rafel i Plàcid Peiron.
Autora: Roser Rafel. ACPS Fons Fotografia Rafel núm. 57255

1964

1965. Piragüistes del club Vilamflor i acompanyants a una competició a Balaguer
Francisco Garcia, Aleix Gallardet, Benjamí Montané, Antonio Durano, Jaume Salvans, Agustí Aytés, Teresa Sicart, José Ramon Garcia, Pere Heredia, Lluís Pujal, Antonio Pérez, Antonio Peiron, Arturo Rafel, Manuel Alberti i Carme Ruiz.
ACPS. Col piragüisme núm. 51. Procedència: Benjamí Montané

1965

Noves generacions de pallaresos van seguir la trajectòria dels pioners, assolint grans fites esportives. Destaquen na Dolors Rafel i l'Aleix Salvat, campió d'Espanya d'eslàlom en diverses ocasions, col·laborador en l'organització d'una vintena de ral·lis, president de l'AEP durant set anys, membre de la International Canoe Federation i director del Campionat del Món de Descens d'Aigües Braves de Sort 2010.

Nuevas generaciones de pallareses siguieron la trayectoria de los pioneros, alcanzando grandes hitos deportivos. Destacan Dolors Rafel i Aleix Salvat, campeón de España d'eslalon en diversas ocasiones, colaborador en la organización de una veintena de ral·lis, presidente de la AEP durante siete años, miembro de la International Canoe Federation y director del Campeonato del Mundo de Descenso de Aguas Bravas de Sort.

New generations of Pallaresan athletes followed the steps of their pioneers, reaching the highest sports hallmarks. Worth mentioning are Dolors Rafel and Aleix Salvat, Slalom Spanish Champion in several occasions, collaborator in the organization of more than twenty rallies, president of the AEP for seven years, member of the International Canoe Federation and director of the 2010Wildwater Canoeing Wold Championships in Sort.

Josep M. Barbal, Xavier Gabriel, Jordi Bordes, Aleix Salvat, Dolors Rafel i Ramon Gabriel.
ACPS. Col. Piragüisme núm 100

1969

Els primers anys hi havia moltes dificultats per a la pràctica del piragüisme. A la manca de piragües, rems i altre material, se sumava el problema del transport de les piragües. El 1968 l'Ajuntament de Sort cedí als piragüistes el jeep de bombers a canvi que es fessin bombers voluntaris, i ells van construir un remolc per al transport de les piragües.

Los primeros años existían muchas dificultades para la pràctica del piragüismo. A la falta de piraguas, remos y demás material, se sumava el problema del transporte de las piraguas. En 1968 el Ayuntamiento de Sort cedió a los piragüistas el jeep de bomberos a cambio de que se hiciesen bomberos voluntarios, y ellos construyeron un remolque para el transporte de las piraguas.

In the first years there were many difficulties to practice canoeing. In addition to a lack of boats, paddles and other equipment, there was the problem of transporting the boats. In 1968 the Town Council of Sort handed over the fire station's four wheel drive car to paddlers, in exchange of having them become volunteering fire-fighters; and they, in return, built a trailer to transport the boats.

Victor Solanes, xòfer del Land Rover dels bombers de Sort amb el remolc per a les piragües.
Autora: Roser Rafe. ACPS Fons Fotografia Rafel núm. 59082

1969

Carregant piragües a la lletera a l'Avinguda Verge de Montserrat de Sort.
Jose Ángel i Jesús López, Antonio Peiron al camió i Núria López al carrer.
ACPS Fons Fotografia Rafel núm. 59082

1967

Descarregant piragües al pont de pedra de Rialp.
Jaume Salvans, Jesús López, Rafael López, Ramon Rafel i el cotxe de la foresta.
ACPS. Col. Piragüisme núm. 82 i 84. Procedència: Jose Ángel Lopez

1967

Curs de piragüisme infantil.
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 2587

2001

Altres clubs especialitzats en piragüisme han sorgit al llarg de la història al Pallars Sobirà. El Club Dos Aigües de Llavorsí, creat el 1995; el CE Team Xta Rocroi de Llavorsí, creat l'any 1999, que ha estat Campió d'Espanya i de Catalunya d'estil lliure en diverses ocasions; i el Kayak Sort, creat el 2013.
Tots ells, contribueixen al foment del piragüisme, mitjançant la formació i l'organització d'esdeveniments esportius.

Otros clubs especializados en piragüismo han surgido a lo largo de la historia en el Pallars Sobirà. El Club Dos Aigües de Llavorsí, creado en 1995; el CE TEAM XTA ROCROI de Llavorsí, creado el any 1999, que ha sido campeón de España y de Catalunya de estilo libre en diversas ocasiones; y el Kayak Sort, creado en 2013. Todos contribuyen al fomento del piragüismo, mediante la formación y la organización de acontecimientos deportivos.

Other canoeing specialized clubs have appeared historically in El Pallars Sobirà. Club Dos Aigües in Llavorsí, created in 1995; CE TEAM XTA ROCROI in Llavorsí, created in 1999, has also been Spanish and Catalan freestyle champion on several occasions; and Kayak Sort, born in 2013. They have all contributed to the promotion of this sport, with training courses and the organization of sports events.

UNES PERSONES

UNAS PERSONAS
SOME PEOPLE

HERNANDO CALLEJA GARCIA

(1917-1999)

Hernando Calleja en un lliurament de premis.
Foto Damian. Procedència. RFEP

1965

Fou el primer president de la Federación Española de Piragüismo, des de 1959 fins a 1977. La seva iniciativa i suport a la descoberta i innovació en piragüisme d'aigües braves va contribuir a la ràpida introducció i consolidació d'aquesta modalitat a l'estat espanyol i molt especialment al riu Noguera Pallaresa. Va donar suport a l'organització del Ral·li Turístic Esportiu Internacional del riu Noguera Pallaresa i va iniciar els campionats d'Espanya de descens, eslàlom i esquimotatge.
Els posteriors presidents de la FED han estat Manuel Fonseca (1977-1984) Jose Perurena (1984-2000), Santiago Sanmamed (2000-2008) i actualment Juan José Román.

HERNANDO CALLEJA (1917-1999)

Fue el primer presidente de la Federación Española de Piragüismo, desde 1959 hasta 1977. Su iniciativa y apoyo a los descubrimientos e innovación en piragüismo de aguas bravas contribuyó a la rápida introducción y consolidación de esta modalidad en el estado español y muy especialmente en el río Noguera Pallaresa. Apoyó la organización del Ral·li Turístic Esportiu Internacional del río Noguera Pallaresa e inició los campeonatos de España de descenso, eslálon i esquimotaje.
Los posteriores presidentes de la FED han sido Manuel Fonseca (1977-1984); José Perurena (1984-2000), Santiago Sanmamed (2000-2008) y actualmente, Juan José Román.

HERNANDO CALLEJA (1917-1999)

He was the first president of the Spanish Canoeing Federation, from 1959 to 1977. His initiative and support to any new discovering and innovation in white water kayaking helped the fast introduction and consolidation of such modality in the Spanish state ¬-most especially in the river La Noguera Pallaresa. He took part in the organization of the International Tourist Sport Rally and started the Spanish championships in wildwater canoeing, slalom and rolling.
Later FED presidents have been Manuel Fonseca (1977-1984); José Perurena (1984-2000), Santiago Sanmamed (2000-2008), and currently, Juan José Román.

RAMON AYTÉS PLA

(Sort, 1910- 1983)

Fill de casa Aytés d'Enviny, estudià dret a la Universitat de Barcelona, exercí d'advocat a Sort i fou gerent d'Industrias Lácteas del Pirineo. Es casà amb Paquita Farré Betriu, filla única de casa Pessets de Sort i es convertí en empresari hoteler fins a la seva mort.
Va ser alcalde de Sort des de 1944 a 1969 i diputat provincial de Lleida des de 1940 fins a 1967. Essent alcalde, el 1964 se celebra el Primer Ral·li Turístic Esportiu de la Noguera Pallaresa.

RAMON AYTÉS PLA (Sort, 1910-1983)

Hijo de casa Aytés de Enviny, estudió derecho en la Universidad de Barcelona, ejerció de abogado en Sort y fue gerente de Industrias Lácteas del Pirineo. Se casó con Paquita Farré Betriu, hija única de casa Pessets de Sort, y se convirtió en empresario hotelero hasta su muerte.
Fue alcalde de Sort desde 1944 a 1969 y diputado provincial de Lleida desde 1940 hasta 1967. Siendo alcalde, en 1964 se celebra el Primer Ral·li Turístic Esportiu de la Noguera Pallaresa.

RAMON AYTÉS PLA (Sort, 1910-1983)

Heir of Casa Aytés of Enviny, he studied Law in Barcelona University, became a lawyer in Sort and the manager of Industrias Lácteas del Pirineo. He married Paquita Farré Betriu, the only child of Casa Pessets of Sort, and became a hotel businessman to his last day.
He was the mayor of Sort from 1944 to 1969 and provincial representative in Lleida from 1940 to 1967. He was the mayor, in 1964, when the first International La Noguera Pallaresa Tourist Sport Rally was held.

Presentació del I Ral·li a Lleida.
Autor: Romero Grau
ACPS. Col piragüisme núm. 75

1964

En els primers ral·lis el principal patrocinador fou Coca Cola "refresca mejor". A partir del 1968 i fins al 1991 el patrocinador oficial fou San Miguel. L'empresa pagava l'estada del seu personal durant una setmana per tal d'ajudar directament en l'organització: portava pancartes, un equip de megafonia, para-sols per als controls, dorsals per a les diferents competicions, trofeus, regals i cerveses; ajudaven en el muntatge de totes les cerimònies, en tasques d'arbitratge, i en tot el que calgués. El responsable de l'operatiu fou en Vicenç Morea, després ajudat per Quimet Mateo. En Vicenç Morea arribà a ser àrbitre internacional de piragüisme als JJOO de 1992 i és especialment recordat per l'organització de les gimcanes.

En los primeros ral·lis el principal patrocinador fue Coca Cola *"refresca mejor"*. A partir de 1968 y hasta 1991 el patrocinador oficial fue San Miguel. La empresa pagaba la estancia de su personal durante una semana para ayudar directamente en la organización: aportaba pancartas, un equipo de megafonía, sombrillas para los controles, dorsales para las diferentes competiciones, trofeos, regalos y cervezas; ayudaban en el montaje de todas las ceremonias, en tareas de arbitraje, y en todo lo que hiciese falta. El responsable del operativo fue Vicenç Morea, después ayudado por Quimet Mateo. Vicenç Morea llegó a ser árbitro internacional de piragüismo en los JJOO de 1992 y es especialmente recordado por la organización de las gincanas.

In the first rallies the main sponsor was Coca Cola. From 1968 to 1991 the next main sponsor was San Miguel. The brand paid the accommodation of their staff to be part of the organization providing banners, sound equipment, umbrellas for the control points, bibs for the different competitions, trophies, presents and beers; they helped with the staging the ceremonies, in arbiter tasks and anything else necessary. The operational responsible was Vicenç Morea, later helped by Quimet Mateo. Vicenç Morea became an international referee in 1992 Olympic Games and is fondly remembered by the organizers of gymkhanas.

Preparació del lliurament de premis Final de la copa d'Europa d'aigües braves. Vicen Morea a la dreta al costat del cotxe de San Miguel.
Autora: Roser Rafel. ACPS. Fons Fotografia Rafel núm. 32517

1980

ANTONIO GOMEZ VIDAL (1917-1999)

JJOO Barcelona 92. Antonio Gómez Vidal amb l'uniforme d'àrbitre olímpic.
ACPS Col piragüisme núm. 138
Procedència: Antonio Gómez Vidal

1992

En José Biosca el va fer participar al primer Ral·li i el va animar a inscriure's al primer curs d'àrbitres d'Espanya el 1965. Ha estat president del Col·legi Català d'Àrbitres i àrbitre internacional al JJOO de 1992. Ha realitzat 28 edicions del *"Recull escrit i gràfic del piragüisme català"*, i ha publicat articles de piragüisme a diversos diaris durant 50 anys. Ha participat en tots els ral·lis, però ja no arbitra malgrat encara ho podria fer.

ANTONIO GOMEZ VIDAL (1917-1999)

José Biosca lo hizo participar en el primer Ral·li y lo animó a inscribirse en el primer curso de árbitros de España en 1965. Ha sido presidente del Col·legi Català d'Àrbitres i árbitro internacional en los JJOO de 1992. Ha realitzado 28 ediciones del "*Recull escrit i gràfic del piragüisme català*", y ha publicado artículos de piragüismo en diversos periódicos durante 50 años. Ha participado en todos los Ral·lis, pero ya no arbitra, a pesar de que todavía lo podría hacer.

ANTONIO GOMEZ VIDAL (1917-1999)

José Biosca had him taking part in the first Rally and encouraged him to take part in the first referee course of Spain in 1965. He has been the president of the Catalan Col·legi d'Àrbitres and international referee in 1992 Olympic Games. He published *Recull escrit i gràfic del piragüisme català*, and many articles on canoeing in several newspapers for 50 years. He has participated in all the rallies, and, even though he has not lately been doing any referee tasks, he could well do them again.

RAFAEL LÓPEZ ROS

"Don Rafael"

(1917-1999)

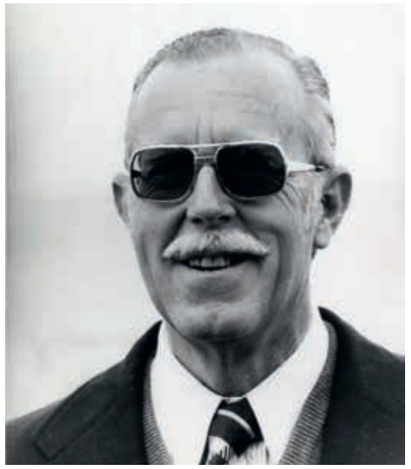

Retrat de don Rafael.
ACPS Col piragüisme núm. 80
Procedència: Jose Ángel López

1979

Enginyer tècnic forestal destinat al Pallars Sobirà des de 1946 fins a la seva mort. Enamorat del Pallars i de la seva gent, va tenir com un dels seus objectius vitals portar el desenvolupament a tots els racons de la comarca.
Don Rafael va ser el president del Club Piragüista Vilamflor de Sort entre 1968 i 1978, per tant, la persona que ha ocupat el càrrec durant més temps. Durant la seva presidència es van afermar les relacions amb la Federació Espanyola de Piragüisme i nombrosos clubs nacionals, al mateix temps que va crear vincles esportius i d'amistat a l'estranger.
Així, el C.P.V. fou conegut i reconegut fora de les nostres fronteres, a llocs poc accessibles per als espanyols en aquells temps, com Gal·les, França, Itàlia, Suïssa, Iugoslàvia, etc.

RAFAEL LÓPEZ ROS "Don Rafael" (1917-1999)

Ingeniero técnico forestal destinado en el Pallars Sobirà desde 1946 hasta su muerte. Enamorado del Pallars y de su gente, tuvo como uno de sus objectivos vitales llevar el desarrollo a todos los rincones de la comarca.
Don Rafael fue el presidente del Club Piragüista Vilamflor de Sort entre 1968 i 1978, por tanto, la persona que ha ocupado el cargo durante más tiempo. Durante su presidencia se afianzaron las relaciones con la Federación Española de Piragüismo y numerosos clubs nacionales, al mismo tiempo que creó vínculos deportivos y de amistad en el extranjero. Así, el C.P.V. fue conocido y reconocido fuera de nuestras fronteras, en lugares poco accesibles para los españoles en aquellos tiempos como Gales, Francia, Italia, Suiza, Yugoslavia, etc.

RAFAEL LÓPEZ ROS "Don Rafael" (1917-1999)

A forest technical engineer sent to El Pallars Sobirà from 1946 until his dying day. He was in love with the territory and its people, and one of his main goals in life was promoting development in every corner of the county.
Don Rafael was the president of Vilamflor canoeing Club in Sort from 1968 to 1978, consequently, the only president lasting the longest time. During his presidency the connections with the Spanish Federation and many other clubs became stronger, creating at the same time sports and friendship ties abroad. Likewise, Vilamflor Club became known and respected out of our borders, in places where Spanish people did not have much access to at the time, such a Wales, France, Italy, Switzerland, Yugoslavia, etc.

HENRI RAMBAUD

1967

1972

El pare Henri Rambaud al podi i el 1972 fent missa al càmping sobre una piragua.
ACPS Col piragüisme núm. 47 i 49
Procedència: Família Biosca

Frare dominic, director del college Saint Elme d'Arcachon i a partir de 1973 del college d'Oullins (prop de Lyon). El seu pare va fundar el 1920 el club l'Aviron Viennois i ell ja remava de jove al Ròdan.
Va participar als ral·lis de 1965, 1967, 1969 i 1972 acompanyant un grup de joves del Canoé-Kayak Arcachonnais. El 1970 publicà el llibre Rivières sportives, manual de la pràctica del piragüisme, on dedica unes pàgines al nostre Ral·li.
Ell representa els milers de participants i acompanyants estrangers que han acudit al Ral·li Noguera Pallaresa al llarg de la seva història.

HENRI RAMBAUD

Fraile dominico, director del college Saint Elme d'Arcachon y a partir de 1973, del college d'Oullins (cerca de Lyon). Su padre fundó en 1920 el club Aviron Viennois y él ya remaba de joven en el Ródano.
Participó en los ral·lis de 1965, 1967, 1969 y 1972 acompañando a un grupo de jóvenes del Canoé-Kayak Arcachonnais. En 1970 publicó el libro Rivières sportives, manual de la práctica del piragüismo, donde dedica unas páginas a nuestro Ral·li.
Representa los miles de participantes y acompañantes extranjeros que han acudido al Ral·li Noguera Pallaresa a lo largo de su historia.

HENRI RAMBAUD

Frare dominic, director del college Saint Elme d'Arcachon i a partir de 1973 del college d'Oullins (prop de Lyon). El seu pare va fundar el 1920 el club l'Aviron Viennois i ell ja remava de jove al Ròdan.
Va participar als ral·lis de 1965, 1967, 1969 i 1972 acompanyant un grup de joves del Canoé-Kayak Arcachonnais. El 1970 publicà el llibre Rivières sportives, manual de la pràctica del piragüisme, on dedica unes pàgines al nostre Ral·li.
Ell representa els milers de participants i acompanyants estrangers que han acudit al Ral·li Noguera Pallaresa al llarg de la seva història.

La vila de Sort es va implicar des del primer moment en l'organització del Ral·li. El març de 1964 la corporació municipal va facultar l'alcalde per "*organizar los festejos que se crean convenientes en honor de los piragüistas, en los que podría introducirse algún acto folclórico y una merienda campestre*". Just després del primer Ral·li l'Ajuntament inicià els tràmits per a la cessió gratuïta d'un terreny a la FEP per instal·lar l'Escola Nacional de Piragüisme, cessió que se signà el 30 de juliol de 1965. Per això l'Assemblea de la FED fa constar en acta de l'11 de desembre de 1965 l'agraïment a l'Ajuntament de Sort i proposen que li sigui concedida una de les primeres medalles al mèrit piragüístic.

UN POBLE

UN PUEBLO

La villa de Sort se implicó desde el primer momento en la organización del Ral·li. En marzo de 1964 la corporación municipal facultó al alcalde para *"organizar los festejos que se crean convenientes en honor de los piragüistas, en los que podría introducirse algún acto folclórico y una merienda campestre"*. Justo después del primer Ral·li el Ayuntamiento inició los trámites para la cesión gratuita de un terreno a la FEP para instalar la Escuela Nacional de Piragüismo, cesión que se firmó el 30 de julio de 1965.
Por eso la Asamblea de la FED hace constar en el acta del 11 de diciembre de 1965 el agradecimiento al Ayuntamiento de Sort y proponen que le sea concedida una de las primeras medallas al mérito piragüístico.

A TOWN

The town of Sort was taking part from the first moment in the organization of the Rally. In March 1964 the municipal corporation authorized the mayor to "*organize any festivities thought convenient to honour the paddlers, where some folklore event could be introduced, as well as a country tea party*". Right after the first Rally, the Town Council started the procedures for the transfer, with no charges, of a plot of land to the Spanish Kayaking Federation to build a National Kayaking School, which were eventually signed on 30 July1965.
This is the reason why the Federation's Assembly states in the act of 11 December 1965 its gratitude towards the Town Council of Sort and proposes awarding one of the first medals of merit.

Voluntaris a Llavorsí. Laura Bartrons, (?), Loli Martos, dues noies estiuejants, Maria Blasi, M. Teresa Martí i Assumpta Palau.
ACPS. Fons fotogràfic núm. 1032. Procedència: Casa Marcelino de Llavorsí

1968

Voluntaries a la Copa d'Europa de 1980. Maria López, Núria López, Eliseo Gairí (àrbitre de piragüisme i president de la Federació Lleidatana), Anna Rey i una altre noia.
ACPS. Col piragüisme núm. 97. Procedència: Maria López

1980

El Ral·li fou una finestra al món per als pallaresos. Molts recorden els primers bikinis i els joves d'altres països, de fet, el xoc amb la modernitat de la resta del món.
El Ral·li també fou un revulsiu econòmic molt important, que anava més enllà de la setmana de la prova, ja que diversos equips feien estades més llargues.
Fou el jovent qui des del primer moment participà voluntàriament de forma molt activa en l'organització de la prova: muntatge, controls, les activitats lúdiques, etc.

I Descens Internacional 2007. Oriol Roca, David Gasia, Arnau Roca, Carla Baldomà, Lola Cots, Regina Agulló, Hug Salvat i Ian Salvat.
ACPS. Ajuntament de Sort núm. 4713

2007

El Ral·li fue una ventana al mundo para los pallareses. Muchos recuerdan los primeros biquinis y los jóvenes de otros países, de hecho, el choque con la modernidad del resto del mundo.
El Ral·li también fue un revulsivo económico muy importante, que iba más allá de la semana de la prueba, ya que diversos equipos ampliaban su estancia.
Fueron los jóvenes quienes desde el primer momento participaron voluntariamente de forma muy activa en su organización: montaje, controles, activitadades lúdicas, etc.

The Rally became an open window to the world for many Pallaresan people. Many remember the first bikinis and the young foreign visitors; in fact, it meant the clash with the rest of the world's modernity.
The Rally was also a very important economic catalyst, more than merely the week when the races were held, since many teams decided to stay a bit longer.
It was the young people who started taking very active part from the very beginning as volunteers: the setting up, controls, leisure activities, etc.

Fina Berenguer fent la presentació en francès, representa als voluntaris més veterans del ral·li.
ACPS. Fons Col. Piragüisme núm. 156
Procedència: Aleix Salvat

1968

Des de l'any 1975 el Ral·li ha estat organitzat principalment per l'Associació Esportiva Pallars i l'Ajuntament de Sort, amb la col·laboració de les federacions i de diverses entitats com Top Team

Desde el año 1975 el Ral·li ha sido organizado principalmente por la Associació Esportiva Pallars y el Ayuntamiento de Sort, con la colaboración de las federaciones y de diversas entitades como Top Team.

From 1975 the Rally has been mainly organized by Associació Esportiva Pallars and the Town Council of Sort, with the collaboration of federations and several entities such as Top Team.

Secretaria d'organització del Ral·li.
ACPS. Col piragüisme núm. 147
Procedència: Aleix Salvat

1978

1964
1969

ELS INICIS DEL RAL·LI

LOS INICIOS DEL RAL·LI

START OF THE RALLY

El Ral·li de la Noguera Pallaresa és la competició de piragüisme d'aigües braves més antiga de l'estat espanyol. Va néixer com a descens turístic en tres etapes (Escaló-Sort, Ribera de Cardós-Sort i Sort-Pobla de Segur) i una prova d'eslàlom, amb la idea que els palistes espanyols poguessin incrementar el seu nivell tècnic. El primer Ral·li va comptar amb un centenar d'embarcacions i al tercer ja en van participar tres-centes. Entre els primers participants hi havia una important majoria de francesos i belgues.

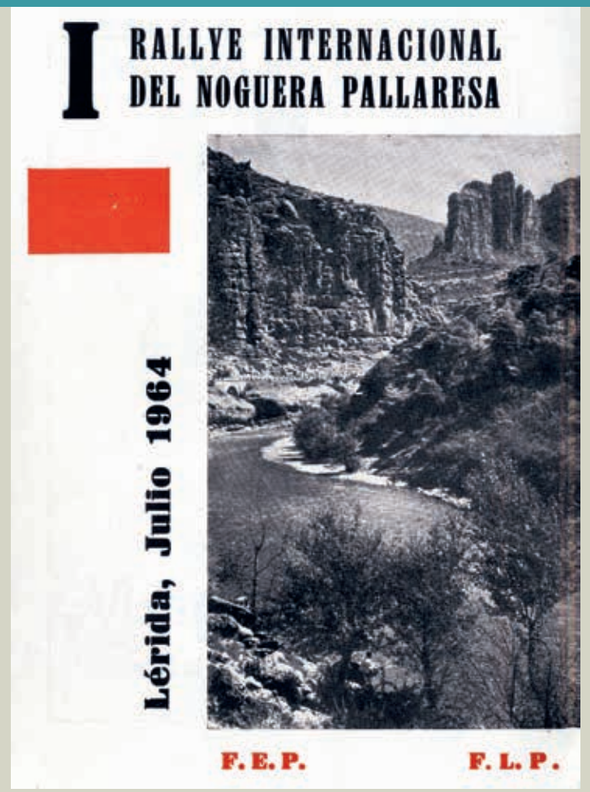

1964 -1969. LOS INICIOS DEL RAL·LI

El Ral·li de la Noguera Pallaresa es la competición de piragüismo de aguas bravas más antigua del estado español. Nació como descenso turístico en tres etapas (Escaló-Sort, Ribera de Cardós-Sort i Sort-Pobla de Segur) y una prueba de eslalon, con la idea de que los palistas españoles pudieran incrementar su nivel técnico. El primer Ral·li contó con un centenar de embarcaciones y en el tercero ya participaron trescientas. Entre los primeros participantes había una importante mayoría de franceses y belgas.

1964 -1969. ELS INICIS DEL RAL·LI

La Noguera Pallaresa Rally is the oldest white water competition in the Spanish state.

It was born as a tourist descent, paddling down in three sections (Escaló-Sort, Ribera de Cardós-Sort and Sort-Pobla de Segur) and also as a slalom race, with the intention that Spanish paddlers could increase their technical level. The first Rally counted on about a hundred boats, and already in its third edition there were three hundred boats taking part. Among the first participants there was an important representation of French and Belgian paddlers.

El mateix 1964 s'inaugurà el càmping Noguera Pallaresa de Sort, infraestructura cabdal per al ral·li, per a l'allotjament i la realització de diferents activitats.

En 1964 también se inauguró el cámping Noguera Pallaresa de Sort, infraestructura capital para el Ral·li, para el alojamiento y la realización de diferentes actividades.

In 1964 the campsite Noguera Pallaresa de Sort opened, an essential infrastructure for the Rally, in terms of accommodation and as a venue to carry out the different activities.

Vistes del càmping amb piragües i cotxes amb baques.
Autora: Roser Rafel
ACPS. Fons fotografia Rafel núm. 11662

1964-1966

Vistes del càmping amb piragües i cotxes amb baques.
Autora: Roser Rafel
ACPS. Fons fotografia Rafel núm. 11651

1964-1966

DESCENS

Es tracta de recórrer un tram fluvial d'aigües braves en el menor temps possible. A la prova Clàssica es competeix en distàncies superiors als 3 quilòmetres, i al Descens Sprint en una distància superior als 500 m. També es realitzen competicions per equips de tres embarcacions que s'anomenen Patrulles. La piragua que s'utilitza sol ser molt ràpida però poc maniobrable.

DESCENSO

Consiste en recorrer un tramo fluvial de aguas bravas en el menor tiempo posible. En la prueba Clásica se compite en distancias superiores a los 3 kilómetros, y en el Descenso Sprint, en una distancia superior a los 500 m. También se realizan competiciones por equipos de tres embarcaciones que se llaman Patrullas. La piragua que se utiliza suele ser muy rápida pero poco maniobrable.

WILDWATER CANOEING

It consists of paddling a white water river section in the least possible time. In the Classic Race the distances are longer than 3 kilometres, and in the Sprint, a distance longer than 500 m. There are also races with three boats called Team races. The boat is usually a very fast one wit very little manoeuvrability, not fast to drive.

Equip de descens de patrulles de l'ADP.
Jose Ángel Lopez, Jaume Salvans i Jesús Lopez.
ACPS. Col. Piragüisme núm. 90
Procedència: Jose Ángel López

1971

1970
1991

LA CONSOLIDACIÓ DEL RAL·LI

LA CONSOLIDACIÓN DEL RAL·LI

THE CONSOLIDATION OF THE RALLY

Les primeres noies piragüistes foren Teresa Siscart, Josefa Rafel i Elena Salvat, el 1965, malgrat no van competir mai. Dolors Rafel fou la primera competidora espanyola.

1970-1991 LA CONSOLIDACIÓN DEL RAL·LI

Les primeres noies piragüistes foren Teresa Siscart, Josefa Rafel i Elena Salvat, el 1965, malgrat no van competir mai. Dolors Rafel fou la primera competidora espanyola.

1970-1991 THE CONSOLIDATION OF THE RALLY

The first female paddlers were Teresa Siscart, Josefa Rafel and Elena Salvat, in 1965, though they never took part in a competition. Dolors Rafel was the first Spanish female competitor.

Lliurament de premis. Dolors Rafel rep la copa del seu pare Ramon Rafel, alcalde de Sort.
Autora: Roser Rafel
ACPS Fons Ramon Rafel núm. 32

1971

El 1980 se celebra la primera competició internacional de piragüisme a l'Estat espanyol. La Final de la Copa d'Europa de Descens té lloc a la Noguera Pallaresa.
El 1988 se celebra la primera prova mundial: el Campionat Mundial Júnior de Descens.

En 1980 se celebra la primera competición internacional de piragüismo en el estado español. La final de la Copa de Europa de Descenso tiene lugar en la Noguera Pallaresa.

In 1980 the first international competition is held in the Spanish state. The finals of the Wildwater Canoeing European Cup takes place in La Noguera Pallaresa.

Final de la Copa d'Europa d'Aigües Braves. Lliurament de premis Josep Messegué (alcalde de Rialp) i Antoni Comes (alcalde de Sort).
Autora: Roser Rafel. ACPS. Fons Fotografia Rafel núm. 32521

1980

Final de la Copa d'Europa d'Aigües Braves. Lliurament de premis Josep Messegué (alcalde de Rialp) i Antoni Comes (alcalde de Sort).
Autora: Roser Rafel
ACPS. Fons Fotografia Rafel núm. 32527

1980

Les cerimònies d'obertura començaven amb la hissada de banderes dels països participants, posteriorment també es feia la desfilada per països. La primera nit s'escollia la mis o la reina del Ral·li entre les noies participants o acompanyants. L'escollida tenia un paper destacat en els lliuraments de premis.

Las ceremonias de apertura se iniciaban con la izada de banderas de los países participantes, porteriormente se realizaba el desfile por países. La primera noche se escogía la miss o la reina del Ral·li entre las chicas participantes o acompañantes. La elegida tenía un papel destacado en las entregas de premios.

The opening ceremonies were started by raising the flags of the participant countries, and then there was a parade with each country. On the first night, the miss or queen of the Rally was chosen among the female athletes or escorts. The chosen one played an important role when handing the awards.

Final de la Copa d'Europa d'Aigües Braves. Lliurament de premis Josep Messegué (alcalde de Rialp) i Antoni Comes (alcalde de Sort).
Autora: Roser Rafel
ACPS. Fons Fotografia Rafel núm. 37851

1980

1970-1991

LA CONSOLIDACIÓ DEL RAL·LI

El 1970 s'inicià la primera fase de l'escola de piragüisme i es van construir tres edificis: la cafeteria, els vestuaris i els safareigs. El 1980 comença la construcció de l'edifici de l'escola que s'inaugura l'agost de 1982. El complex va estar molt afectat per les riuades de novembre de 1982, en concret l'aigua arrasa la zona de dormitoris i el magatzem de piragües, s'emporta totalment l'edifici de safareigs i parcialment els vestuaris. El 1983 es rehabilita.

En 1970 se inició la primera fase de la escuela de piragüismo y se construyeron tres edificios: la cafetería, los vestuarios y los lavaderos. En 1980 empieza la construcción del edificio de la escuela que se inaugura en agosto de 1982. El complejo resultó muy afectado por las riadas de noviembre de 1982, en concreto el agua arrasa la zona de dormitorios y el almacén de piraguas, se lleva totalmente el edificio de lavaderos y, parcialmente, los vestuarios. En 1983 se rehabilita.

In 1970 the first phase to build the kayaking school was started and three buildings were erected: the cafeteria, the changing rooms and the toilets. The building of the school starts in 1980, and it opened in August 1982. The whole set of buildings was seriously damaged by the river flooding in November 1982, particularly the bedrooms and the warehouse were the boats were kept, washing away the toilets and part of the changing rooms. In 1983 it is rebuilt.

El 1985 s'introdueix a l'estat espanyol, procedent de França, el ràfting a la Noguera Pallaresa. Va representar la popularització dels esports d'aigües braves i va esdevenir un dels principals motors econòmics de la comarca.

Escola de piragüisme.
ACPS. Fons Ajuntament de Sort núm. 605

1988

En 1985 se introduce en el estado español y en la Noguera Pallaresa, procedente de Francia, el ráfting. Representó la popularización de los deportes de aguas bravas y se convirtió en uno de los principales motores económicos de la comarca.

In 1985 a new sport is introduced in the Spanish state -and in the river La Noguera Pallaresa, too-, coming from France: rafting. It meant the spreading of white water sports to the general public and it became one of the main driving forces of the region's economy.

Postal de l'empresa Aventur.
ACPS. Fons Consell Comarcal del Pallars Sobirà núm. 960

1990

Els JJOO de Barcelona 92 portaren el somni olímpic a Sort. Es presentà una candidatura per tal de celebrar les proves d'aigües braves al Noguera Pallaresa, que comptà amb el suport de diverses federacions internacionals. Però el pes demogràfic i polític de Sort fou molt inferior al de la Seu d'Urgell, que finalment esdevingué la seu olímpica.

Los Juegos Olímpicos de Barcelona 92 trajeron el sueño olímpico a Sort. Se presentó una candidatura para celebrar las pruebas de aguas bravas en el Noguera Pallaresa, que contó con el apoyo de diversas federaciones internacionales. Pero el peso demográfico y político de Sort fue muy inferior al de la Seu d'Urgell, que finalmente se convirtió en sede olímpica.

The 92 Olympic Games in Barcelona brought the Olympic dream to Sort. The candidacy to host the white water races in the river La Noguera Pallaresa was presented, with the support of several international federations. But the demographic and political weigh of Sort was inferior to La Seu d'Urgell, which finally became Olympic Headquarters.

Presentació de la candidatura olímpica al president Pujol. Flòrido Dolcet, Gilberto Díaz, Josep Lluís Vilaseca (secretari general d'esports), Jordi Pujol (president de la Generalitat), Francesc Rafel (alcalde de Sort) i Lluís Bosch.
ACPS. Fons de l'Ajuntament de Sort, núm.280

1990

1992 2000

EL BOOM DELS ESPORTS D'AVENTURA

El 1992 s'introdueix la prova d'Estil lliure. També anomenat *rodeo* és una disciplina del piragüisme d'estil acrobàtic. Consisteix a realitzar maniobres tècniques i acrobàtiques espectaculars, en un tram d'aigües braves delimitat, que són puntuades per un jurat. La piragua que s'utilitza sol ser molt maniobrable però poc o gens ràpida. Al juny del 1999 s'organitza a Sort, i per primera vegada a Espanya una de les cinc proves del circuït de la Copa d'Europa d'Estil Lliure.

Prova d'estil lliure al Ral·li.
Autor: Photo7
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 3373

2006

En 1992 se introduce la prueba de Estilo libre. También llamada *rodeo*, es una disciplina del piragüismo de estilo acrobático. Consiste en realizar maniobras técnicas y acrobáticas espectaculares, en un tramo de aguas bravas delimitado, que son puntuadas por un jurado. La piragua que se utiliza suele ser muy maniobrable pero poco o nada rápida. En junio del 1999 se organiza en Sort, y por primera vez en España, una de las cinco pruebas del circuito de la Copa de Europa de Estilo Libre.

In 1992 the canoe free style competitions are introduced. Also called rodeo, it is a discipline of acrobatic boats. It consists of technical manoeuvres and spectacular acrobatics, in a well delimited river section of white waters; paddlers are given points by the jury. The boat is usually a smaller more manoeuvrable one, but not fast. In June 1999 Sort organized, for the first time in Spain, one of the five competitions of the Free Style European Cup.

EL BOOM DE LOS DEPORTES DE AVENTURA

THE ADVENTURE SPORTS BOOM

Obres del camp de regates.
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 996 i 2433

1995

El 1994 es projecta el primer camp d'eslàlom permanent de l'estat espanyol en un espai natural i urbà alhora, el Camp de regates l'Aigüerola, a Sort. En la primera fase es condiciona el tram dels 500 m aigües amunt del pont de la N 260, i el 1998 el tram de 600 m aigües avall del pont de la N 260, per a competicions d'eslàlom, d'*sprint racing* de descens, de ràfting i de rodeo.

En 1994 se proyecta el primer campo de eslalon permanente del estado español en un espacio natural y urbano al mismo tiempo, el Campo de regatas l'Aigüerola, en Sort. En la primera fase se acondiciona el tramo de los 500 m aguas arriba del puente de la N 260, y en 1998 el tramo de 600 m aguas abajo del puente de la N 260, para competiciones de eslalon, de *sprint racing* de descenso, de ráfting y de *rodeo*.

In 1994 the first permanent slalom course in Spain is planned, in a natural but at the same time urban environment, L'Aigüerola Slalom Course, in Sort. In the first phase the section of 500 m upstream from the bridge on the N 260 road was set up, and in 1998 the section of 600 m downstream from the bridge, for slalom competitions, wildwater *sprint racing*, rafting and *rodeo*.

2012 Ral·li. Camp de regates. Tram d'eslàlom. ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 996 i 2433

1992-2000

EL BOOM DELS ESPORTS D'AVENTURA

El ràfting s'inclou en el programa del Ral·li el 1995 i el 1998 se'n celebra el primer Campionat d'Espanya en el marc del Ral·li.

El ráfting se incluye en el programa del Ral·li en 1995 y en 1998 se celebra el primer Campeonato de España en el marco del Ral·li.

Rafting is included in the programme of the1995 edition and in 1998 the first Spanish championship is held in the backdrop of the Rally.

El 1996 116.000 persones van fer una activitat de riu a la Noguera Pallaresa
El 1998 l'Ajuntament de Sort rep un nou reconeixement per l'aprofitament turístic i esportiu del riu.

En 1996 116.000 personas realizaron alguna actividad de río en la Noguera Pallaresa
En 1998 el Ayuntamiento de Sort recibe un nuevo reconocimiento por el aprovechamiento turístico y deportivo del río.

In 1996 116.000 people took part in one or another activity in the river La Noguera Pallaresa.
In 1998 the Town Council of Sort received a new award for the tourist and sport promotion of the river.

2006 Open ràfting nocturn. ACPS. Fons Consell Comarcal del Pallars Sobirà núm. 960

El 1999 representants de Roc Roi i de l'Ajuntament de Sort presenten en el marc del *World Rodeo Kayak Champs*, a Taupo, Nova Zelanda la proposta d'organització del Campionat del Món del 2001 a la Noguera Pallaresa competint amb altres grans rius del món. Sort va ser designada per a acollir la competició del 2001 i el Premundial del 2000.

En 1999 representantes de Roc Roi y del Ayuntamiento de Sort presentan en el marco del *World Rodeo Kayak Champs*, en Taupo, Nova Zelanda la propuesta de organización del Campeonato del Mundo del 2001 en la Noguera Pallaresa compitiendo con otros grandes ríos mundiales. Sort fue designada para acoger la competición del 2001 y el Premundial del 2000.

In 1999 representatives of Roc Roi and the Town Council of Sort –in the venue of the *World Rodeo Kayak Champs*, in Taupo, New Zeland- submit their proposal for the organisation of the 2001 World Championships in La Noguera Pallaresa, competing against other great rivers of the world. Sort was designated to hold the 2001 competition and the Pre World Championships in 2000.

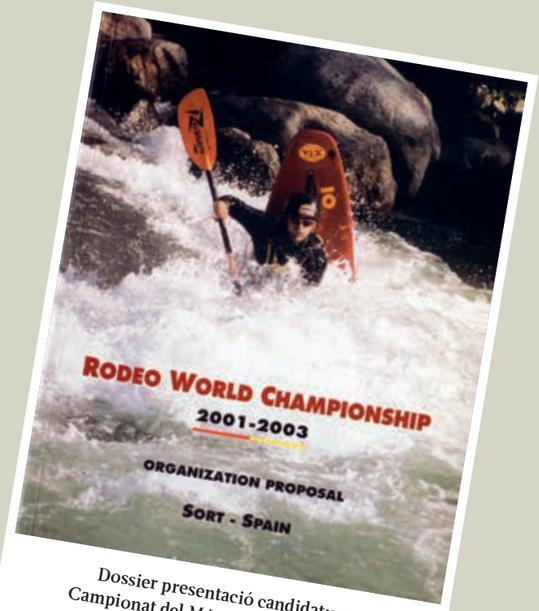

Dossier presentació candidatura Campionat del Món d'Estil Lliure 2001.
ACPS. Fons Ajuntament de Sort

2001
2012

EL SEGLE XXI

EL SIGLO XXI

THE XXIst CENTURY

En el Campionat del Món d'Estil Lliure del 2001 participaren 316 caiaquistes, de 30 nacionalitats diferents
Les imatges de la final nocturna al Camp de regates l'Aigüerola van fer la volta al món.

Lliurament de premis del Campionat del Món d'Estil Lliure de 2001
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm .2541

2001

En el Campeonato del Mundo de Estilo Libre del 2001 participaron 316 kayakistas, de 30 nacionalidades diferentes.
Las imágenes de la final nocturna en el Campo de regatas l'Aigüerola dieron la vuelta al mundo.

316 paddlers, from 30 different nationalities, took part in the 2001 Canoe Freestyle World Championships.
The images of the final at night in the course of L'Aigüerola travelled the world round.

El 2004 s'organitza el Campionat d'Europa d'Estil Lliure. Oriol Colomé, de Sort fou medalla de plata.

En 2004 se organiza el Campeonato de Europa de Estilo Libre. Oriol Colomé, de Sort, fue medalla de plata.

In 2004 Canoe Freestyle European Championship is organized. Oriol Colomé, from Sort, wins the silver medal.

Campionat d'Europa d'Estil Lliure. Selecció espanyola: Jus Ergüin, Oriol Colomé, David Castro, Mònica Calleja, Dorleta Tolosa, Copi, Pablo Valcárcel, Héctor i Manuel Freiria (tècnic). Abanderat: Hug Salvat.
ACPS. Fons Ajuntament de Sort núm. 4723

2004

Generalitat de Catalunya
Departament de Comerç, Turisme i Consum

CATALUNYA TURISME

Certifica al municipi de

Sort

amb la marca

"Destinació de Turisme Esportiu"

Sort, 13 de març de 2006

El conseller de Comerç, Turisme i Consum

El 2006 Sort rep el reconeixement com a Destinació de Turisme Esportiu de Catalunya. El segell qualitat DTE, distingeix les poblacions del país que compleixen els més alts nivells d'exigència pel que fa a instal·lacions esportives, infraestructures turístiques i altres serveis i equipaments complementaris.

En 2006 Sort recibe el reconocimiento como Destinación de Turismo Deportivo de Catalunya. El sello de calidad DTE distingue las poblaciones del país que cumplen los más altos niveles de exigencia en cuanto a instalaciones deportivas, infraestructuras turísticas y otros servicios y equipamientos complementarios.

In 2006 Sort is awarded the label Tourist Sports Destination of Catalonia (DTE). This is a quality label, distinguishing the town and villages in Catalonia complying with the most demanding levels of quality in terms of sports facilities, tourist infrastructures, and other complementary services and facilities.

L'abril de 2007 s'organitza el I Descens Internacional de la Noguera Pallaresa segons la normativa de la ICF. Serà un assaig per a la futura organització del Campionat del 2010 i per als piragüistes que esperen competir-hi. Hi van participar esportistes destacats com el belga Jean Pierre Burny, campió del món en aquell moment.

En abril de 2007 se organiza el I Descenso Internacional de la Noguera Pallaresa según la normativa de la ICF. Será un ensayo para la futura organización del Campeonato del 2010 y para los piragüistas que esperan competir. Participaron deportistas destacados como el belga Jean Pierre Burny, campeón del mundo en aquel momento.

In April 2007 the first edition of the La Noguera Pallaresa International Wildwater Canoeing was celebrated, following the regulations of the ICF. It will be a rehearsal for the future organization of the 2010 World Championships and for paddlers hoping to compete. On this occasion, there were some famous paddlers taking part, such as the Belgian Jean Pierre.

2001-2012

EL SEGLE XXI

Ral·li 2007. Un riu de contes.
Autor: Photo7. ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 3595

2007

Els Ral·lis i les altres competicions sempre han comptat amb diverses activitats obertes als participants, acompanyants i familiars. Els primers anys eren els vins d'honor, berenars campestres, focs de campament, balls, etc. En els darrers temps s'hi han afegit altres activitats culturals com el Kayart o el Festival de cinema de riu de 2008, concerts musicals, etc.

Los Ral·lis y las otras competiciones siempre han contado con otras actividades abiertas a los participantes, acompañantes y familiares. Los primeros años eran los vinos de honor, meriendas campestres, fuegos de campamento, bailes, etc. Últimamente se han añadido otras actividades culturales como el Kayart o el Festival de cine de río de 2008, conciertos musicales, etc.

The rallies and other competitions have always been held together with other activities open to the public, all participants, and their escort and family members. The first years it was the wine of honour, the country tea parties, the fire camps, the balls, etc. Most recently, there have been other activities included, such as Kayart or the River Film Festival in 2008, musical performances, etc.

2007 Ral·li 2007. Sspectacle d'entelades. Autor: Photo7. ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 3595

8/06/2008. Campionat Mundial de Descens d'Ivrea (Itàlia) Traspàs de la bandera de la INTERNATIONAL CANOE FEDERATION a Sort com a seu del Campionat del Món de Descens de 2010. Yolanda Mas i Josep M. Lluís (Ajuntament de Sort), Santiago Sanmamed (president de la RFEP), Lionel Pla (president de l'AEPallars), Aleix Salvat (director del Campionat del Món Sort 2010), Agustí López, (alcalde de Sort), Víctor Craviotto, entrenador de l'equip espanyol, els membres de a selecció espanyola, Xavier Miralles, Jesús Rodriguez Leon, Eric Sarrión i Jonás Vélez i Agustí Cotonat (membre del comité executiu).
ACPS Col piragüisme núm. 139

2008

2001-2012
EL SEGLE XXI

El Campionat del Món de Descens 2010.
Per primera vegada l'esdeveniment més important de descens d'aigües braves a nivell mundial se celebra a Espanya, i amb rècord de participants: 31 països i 311 palistes (un 25% més que l'anterior d'Ivrea).
Hi van col·laborar un centenar d'entitats i 280 voluntaris. Va comportar una important repercussió econòmica i mediàtica.

El Campionat del Món de Descens 2010. Per primera vegada l'esdeveniment més important de descens d'aigües braves a nivell mundial se celebra a Espanya, i amb rècord de participants: 31 països i 311 palistes (un 25% més que l'anterior d'Ivrea).
Colaboraron un centenar de entidades y 280 voluntarios. Comportó una importante repercusión económica y mediática.

The 2010 Wildwater Canoeing World Championships. For the first time in history, the most important event in white water competitions in the world is held in Spain with a record number of participants: 31 countries and 311 paddlers (25% more than the previous year in Ivrea).
Hundreds of entities collaborated and a total of 280 volunteers.
It had significant economic and media repercussions.

Quatre moments del Campionat del Món de Descens

Autor: Photo&Graphic

Cerimònia d'inauguració.

Hissada de la bandera de la Federació Federació Internacional.

Competició de descens per patrulles

Lliurament de la bandera a Sr Jean Pierre Chenu (president de l'Oficina de Promoció de La Plagne, Alps francesos, futura seu del Campionat del Món de 2012), el Sr Richard Fox (vicepresident de la ICF) Aleix Salvat (director del Campionat del Món de 2010) i Agustí López (alcalde de Sort).

2007

Trobada de veterans.
Autor: Lluís Montornés
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm.4715

2012

EL 2011 es fa la primera trobada de veterans. Amb la idea de reunir diverses generacions de piragüistes se'ls convida a participar a l'Open internacional de ràfting nocturn en el marc del Ral·li.
Gerd Stock (Alemanya) és un dels piragüistes que ha participat en més Ral·lis.

En 2011 se organiza el primer encuentro de veteranos. Con la idea de reunir diversas generaciones de piragüistas se les invita a participar en el Open internacional de ráfting nocturno en el marco del Ral·li.
Gerd Stock (Alemanya) es uno dels piragüistas que ha participado en más Ral·lis.

In 2011 the first Veteran Meeting is celebrated. With the intention of reuniting the different generations of paddlers, they were invited to take part in the International Open Night Rafting in the backdrop of the Rally.
Gerd Stock (Germany) is one of the paddlers who has taken part in the highest number of Rallies.

Open de ràfting nocturn.
ACPS Fons Ajuntament de Sort núm. 4716

2012

I, MALGRAT TOTES LES DIFICULTATS, UNA PETITA VILA DEL PIRINEU CONTINUARÀ CREIENT EN EL SEU RIU EXCEPCIONAL

Y, A PESAR DE TODAS LAS DIFICULTADES,
UNA PEQUEÑA VILLA DEL PIRINEO
CONTINUARÁ CREYENDO
EN SU RÍO EXCEPCIONAL.

AND, EVEN THOUGH TIMES ARE HARD,
THIS LITTLE TOWN IN THE PYRENEES WILL KEEP
BELIEVING IN ITS EXCEPTIONAL RIVER.

EL RIU ENS HA PORTAT
MILIONS DE VISITANTS

EL RÍO NOS HA TRAÍDO MILLONES DE VISITANTES

THE RIVER HAS BROUGHT ALONG MILLIONS OF VISITORS

EL RIU ENS HA PORTAT AMISTATS

EL RIU ENS HA PORTAT AMISTATS

THE RIVER HAS BROUGHT FRIENDSHIP ALL ALONG

EL RIU ENS HA PORTAT NOVES TECNOLOGIES

EL RÍO NOS HA TRAÍDO NUEVAS TECNOLOGÍAS

THE RIVER HAS BROUGHT NEW TECHNOLOGIES

EL RIU ENS HA PORTAT MATERIALS
MÉS LLEUGERS I SEGURS

EL RÍO NOS HA TRAÍDO MATERIALES
MÁS LIGEROS Y SEGUROS

THE RIVER HAS BROUGHT ALONG LIGHTER
AND SAFER EQUIPMENT

50 ANYS
DE PIRAGÜISME

EL RIU ENS HA PORTAT
NOVES COMPETICIONS

EL RÍO NOS HA TRAÍDO NUEVAS COMPETICIONES

THE RIVER HAS BROUGHT NEW COMPETITIONS ALONG

EL RIU ENS HA PORTAT MILERS DE
PARTICIPANTS DELS CINC CONTINENTS

EL RÍO NOS HA TRAÍDO MILES
DE PARTICIPANTES DE LOS CINCO CONTINENTES

THE RIVER HAS BROUGHT ALONG THOUSANDS
OF PADDLERS FROM THE FIVE CONTINENTS

EL RIU ENS DONARÀ NOUS CAMPIONS

EL RÍO NOS DARÁ NUEVOS CAMPEONES

THE RIVER WILL BRING NEW CHAMPIONS

50 ANYS DE PIRAGÜISME

A LA NOGUERA PALLARESA

PALLARS SOBIRÀ - PIRINEU DE LLEIDA

50 AÑOS DE PIRAGÜISMO EN LA NOGUERA PALLARESA

50 YEARS OF KAYAKING IN LA NOGUERA PALLARESA

Ajuntament de SORT (Pallars Sobirà)

kayaksort.cat

Noguera Pallaresa River SORT · Pallars Sobirà

XAC Xarxa d'Arxius Comarcals

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà

Pallars Sobirà

VALLS DE L'ALT PIRINEU

Pirineus Catalunya

ara lleida

Diputació de Lleida

Patronat de Turisme